

Dr. Ch. žalobce nemůže pocházeti ze soulože z května 1924 a že také výsledek dědicko-biologického vyšetření, provedeného znalcem prof. Dr. M., dokazuje nepravděpodobnost zplození žalobce žalovaným. Naproti tomu odvolací soud zjistil, že žalovaný tělesně obcoval s matkou žalobcovou opětně a častěji již od února a března 1924, zejména také v době od 11. března 1924 do 1. května 1924, v kteréžto době podle znaleckého posudku Dr. Ch. bylo žalující dítě počato. Svědčí proto na základě těchto zjištění proti žalovanému domněnka otcovství podle § 163 obč. zák., kterou však odvolací soud pokládá za vyvrácenou, a to jedině na základě dědicko-biologického vyšetření provedeného prof. Dr. M., podle něhož lze s největší pravděpodobností dospěti k úsudku, že otcem žalobcovým může býti pouze Heribert J. a vyloučiti tak otcovství žalovaného. Zjištění výsledků znaleckého posudku je otázkou skutkovou, která nemůže v dovolacím řízení býti uváděna na přetřes. Naproti tomu otázka, zda skutková zjištění odvolacím soudem na základě znaleckého důkazu učiněná odůvodňují právní závěr, že domněnka podle § 163 obč. z. je vyvrácena, je otázkou právní. V tomto směru dovolání vytýká napadenému rozsudku právem nesprávné právní posouzení věci (§ 503 č. 4 c. ř. s.). Domněnka otcovství podle § 163 obč. zák. je domněnkou zákonnou, proti níž je sice protidůkaz přípustný, avšak má-li míti úspěch, musí býti zcela určitý, jasný a nezvratný tak, aby jeho výsledek neza nechal té nejmenší pochybnosti o tom, že dítě žalovaným vůbec zplozeno býti nemohlo (srv. rozh. č. 1476 Sb. n. s.). Otázku, jakou vědeckou cenu má lékařský znalecký důkaz vedený k vyvrácení domněnky podle § 163 obč. zák., nemůže řešiti soud; je to otázka odborná, která pouze znalcem může býti zodpověděna (srv. rozh. č. 6865 Sb. n. s.). Podle posudku znalců, jak byl odvolacím soudem zjištěn, lze otcovství žalovaného na základě dědicko-biologického vyšetření vyloučiti s největší pravděpodobností. Podle toho může výsledek důkazu v s o u z e n é m p ř í p a d ě sloužiti toliko za podpůrný důvod pro hodnocení ostatních výsledků dokazování, jako ho použil soud první stolice. Nemůže však dědicko-biologické vyšetření samo o sobě vyvrátiti domněnku § 163 obč. zák. Ježto odvolací soud zjistil všechny předpoklady pro domněnku § 163 obč. zák. a k jejímu vyvrácení uvedl jedině výsledek dědicko-biologického vyšetření, bylo z důvodu § 503 č. 4 c. ř. s. dovolání podle § 510 c. ř. s. vyhověti a změnou rozsudků obou nižších stolic uznati žalovaného otcem žalobcovým.

Čís. 15768.

Byla-li smlouvou o koupi zpáteční (z doby před válkou) stanovena kupní cena pro zpětnou koupi částkou, za niž věc byla koupěna, pozbylo ujednání o výši ceny pro výkon práva zpětné koupě nastalou rozlukou měny a jejím poklesem svého obsahu a jest cenu, za niž jest věc zpět koupiti, nově stanoviti podle zásad právní poctivosti se zřetelem na úmysl stran, jak se jevil v době ujednání smlouvy podle tehdejších

poměrů, a uvéstí smlouvu s ním v soulad, jak to změněné poměry vyžadují. Předpis § 6 zák. č. 187/1919 Sb. z. a n. tu neplatí.

(Rozh. ze dne 28. ledna 1937, Rv I 427/35.)

Žalobkyně prodala žalované dne 14. srpna 1913 ideální třetinu domu za kupní cenu 20.000 K. Podle odstavce 8 tržové smlouvy vyhradila si při prodeji právo koupě zpáteční po celou dobu svého života. Toto právo chtěla nyní uplatnití a vyzvala proto dopisem z 23. března 1932 žalovanou, aby jí podepsala listinu k vkladu způsobilou a ve smyslu odstavce 8 téže kupní smlouvy vyúčtovala příjmy a vydání. Žalovaná jí však dopisem z 29. března 1932 oznámila, že jí nemůže vyhověti, poněvadž tuto třetinu domu převedla 29. května 1929 na své dcery. Žalobkyně má za to, že se tak stalo za tím účelem, aby zmařila její zpáteční koupi, takže tu jde ve smyslu §§ 2 a 4 odpůrčího řádu č. 64/1931 Sb. z. a n. a § 3 dříve platného odpůrčího řádu č. 337/1914 ř. z. také o odporovatelné jednání, jež činí toto jednání vůči žalobkyni bezúčinným. Žalovaná však porušením odstavce 8 smlouvy z 14. srpna 1913 způsobila jí škodu vzniklou rozdílem ceny, již žalobkyně měla žalované za tuto třetinu domu zaplatiti (20.000 K), a ceny, kterou nyní tato třetina domu má a která byla v pozůstalosti po zemřelém Dr. Janu P-ovi zjištěna částkou 115.000 Kč, takže žalobkyni způsobená škoda činí 95.000 Kč, poněvadž s držbou domu spojená vydání byla dosaženými příjmy a užitky při malé kupní ceně 20.000 K úplně uhrazena. Žalobkyně jest však ochotna na místě uplatňovaného nároku na náhradu škody v částce 95.000 Kč převzítí tuto třetinu domu na sebe, splní-li žalovaná svůj závazek vyplývající z výhrady zpáteční koupě. První soud zamítl žalobu. Odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Názor žalované, k němuž se připojil první soud, že by žalobkyně musela nabídnouti jako kupní cenu nynější hodnotu třetiny domu, odporuje povaze úmluvy o zpáteční koupi (§ 1068 obč. zák.), neboť prodávající při uskutečnění zpětné koupě vrátí kupní cenu, kterou dostal, podle předpisů měnových rovná se pak 20.000 K předválečných 20.000 Kč (§ 6 zák. č. 187/1919 Sb. z. a n.). Když je nesporné, že třetina domu má cenu 115.000 Kč po případě že byla tak oceněna v pozůstalosti, a žalobkyně má zaň vyplatiti 20.000 Kč, jest její škoda, když bylo splnění smlouvy žalovanou odepřeno, 95.000 Kč. Žalovaná neuvedla nic v tom směru, že by snad hodnota domu byla jiná, nižší neb vyšší, nenamítla také proti nároku žalobkyně nějaký vzájemný nárok a jest proto míti za to, že žalobkynina škoda činí 95.000 Kč.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Odvolací soud uznal, že zažalovaný nárok na náhradu škody je po právu, maje za to, že žalobkyně byla oprávněna nemovitost, již žalované prodala, koupiti zpět za 20.000 Kč, poněvadž v kupní smlouvě ze dne 14. srpna 1913 byla výkupní cena pro zpětnou koupi stanovena

částkou 20.000 Kč, za niž žalovaná nemovitost koupila, a podle § 6 zák. č. 187/1919 Sb. z. a n. se 20.000 Kč rovná předválečným 20.000 K. S tímto názorem nelze souhlasiti. Parifikace dnešní československé měny s někdejší měnou rakousko-uherskou, stanovená v § 6 zák. č. 187/1919 Sb. z. a n., se na tento případ nehodí, ježto nejde o placení peněžitého závazku. Jde o právo zpětné koupě, které bylo již smlouvou v roce 1913 stanoveno a jež mělo býti teprve nyní splněno a jehož podstatná smluvní podmínka, t. j. výkupní cena pozbyla úplně svého obsahu mezitím nastalou rozlukou měny a jejím poklesem, tedy skutečností, na kterou strany při ujednání původní smlouvy nemohly ani mysliti, tím méně s ní počítati. Jest proto smlouvu tu co do této podmínky nově upravití podle zásad právní poctivosti, totiž se zřetelem na úmysl stran, jak se jevil v době ujednání smlouvy podle tehdejších poměrů, a uvéstí ji s ním v soulad, jak to nynější poměry vyžadují. Z původní smlouvy jest usuzovati, že stranám šlo tehdy o to, aby žalovaná nesměla koupenou nemovitosti volně zciziti třetím osobám, dokud žalobkyně žila, a že žalobkyně měla doživotní právo koupiti tuto nemovitost zpět za to, zač ji žalované prodala. Šlo o to, aby nemovitost se dostala opět v držení žalobkyně za tutéž cenu. Vyhovuje zajisté jen právu a spravedlnosti, aby žalovaná, použila-li žalobkyně práva zpětné koupě, dostala na skutečně hodnotě v nynější měně tolik, kolik svého času v dřívější, hodnotnější měně vydala, důsledkem čehož jest námitka žalované, aby výkupní cena byla v tomto poměru přiměřeně zhodnocena, plně odůvodněna (§§ 863 a 914 obč. zák.). Stejně rozhodl nejvyšší soud i v rozhodnutí čís. 5872 Sb. n. s., v němž šlo o závazek kupitele nemovitosti, že v případě, kdyby ji chtěl dále zciziti, nabídne ji vymíněné osobě za tolik, zač on sám nemovitost koupil, tedy o případ obdobný. Ježto je všeobecně známo (§ 269 c. ř. s.), že hodnota bývalé rakousko-uherské koruny v roce 1913 byla aspoň o 600% větší než dnešní hodnota koruny československé, nemůže býti pochybnosti, že žalobkyně, uplatňuje-li teprve nyní výhradu zpětné koupě, musí, aby žalovaná dostala podle zásady shora vylíčené skutečnou hodnotu 20.000 K rak. uh., za kteroužto cenu třetinu domu svého času koupila, nabídnouti jí aspoň 120.000 Kč, tedy víc, než nynější cenu třetiny tohoto domu, kterou žalobkyně sama udává částkou 115.000 Kč. Žaloba, která jest výhradně vybudována na tvrzení, že výkupní cena jest menší než 115.000 Kč, jest tedy bezdůvodná.

Čís. 15769.

Pojištění smluvní.

Ztráta nároku na plnění pro porušení oznamovací povinnosti nemá sama o sobě v zápětí zrušení pojistné smlouvy. Může-li však nastati pojistná příhoda jen jednou, rovná se ztráta nároku na plnění z dotčeného důvodu zrušení smlouvy pro ztrátu zájmu na pojištění.